

LEKCE 8

Rozvinutí vůdčích dovedností

Bůh buduje lidi. Tato tři slova shrnují biblický pohled na rozvíjení vůdčích schopností. Jak křesťan postupně duchovně dozrává, Bůh může rozšířit jeho vliv na ostatní. Hospodin má konkrétní plán pro tvůj život, včetně pomoci druhým a služby vedením v těle Kristově.

Sloužit jako vedoucí neznamená, že se musíš stát pastorem sboru nebo misionářem, který slouží v zámoří! Pán má mnohé způsoby, jak tě může ve vedení použít. Tato lekce ti pomůže zvládnout dovednosti a postupy vedení, které povedou ke zdravému životu a plodné službě. Život Ježíše Krista nám poslouží jako model života, který je schopen vést.

OSNOVA LEKCE

Definice vůdce
Charakter vůdce
Biblické zásady vůdce-služebníka
Portréty biblických vůdců
Rozpoznání a rozvoj vůdčích vloh

CÍLE LEKCE

1. Popsat vlastnosti vůdce.
2. Posoudit klíčové stránky tvého charakteru.
3. Shrnout biblické zásady vůdce-služebníka.
4. Najít dobré a špatné vůdce zmiňované v Bibli.
5. Navrhnout možnosti, jak rozvinout tvé vůdčí obdarování.

Definice vůdce

Cíl 1: Popsat vlastnosti vůdce.

Kdo je vůdcem? Co vedoucí dělá? Nejběžnější vysvětlení slova vůdcovství je vliv. V tomto smyslu má každý kapacitu ovlivňovat a vést. Ale skuteční vůdcové mají vztahy či žijí ve společenství, kde se dávají druhým.

Je to v protikladu s tradičním hierarchickým modelem řízení. Vedoucí v hierarchickém systému řízení se ptá: „Kdo mě následuje? Jak mohu ukázat svou nadřízenost? Kdo mě podpoří? Participativní vedoucí se zeptá: „Na čem se shodneme? Jak si můžeme vzájemně pomoci? Kde se protínají naše naděje a sny? Jak se dá vytvořit víc místa pro ostatní? Jak můžeme překlenout propast, která nás odděluje?“

Participativní vůdci se zaměřují na to, co mají lidé společného, a na ne to, co je odděluje a rozděluje. Kristus volá jednotlivce, aby ovlivňovali lidi kolem sebe. On volá k vedení i tebe!

Charakter vůdce

Cíl 2. Posoudit klíčové stránky tvého charakteru.

Znameníť charakter je vstupní branou k dobrému vedení. Charakter je to, kým jsi, když se nikdo nedívá. Charakter není to samé jako pověst. Pověst je, co si o tobě myslí ostatní, ale charakter je to, jak tě zná Bůh. Charakter se nerovná úspěchu a výkonu. Není to, co jsi udělal, ale kým jsi. Ježíš Kristus bude budovat Svůj charakter v tobě, když ho budeš následovat. Jestli mají všichni Kristovi následovníci pracovat na svém charakteru, tak vedoucí musí prokazovat charakter mimořádný. Dovednosti se dají naučit, ale charakter je to, kdo jsi ve svém nitru. Charakter vůdce ho bude chránit před touhou po moci, prestiži, veřejném uznání a dalšími výhodami. Jsou-li tato pokušení nechána bez dohledu, mohou způsobit pád vedoucího.

Ježíšovo vyučování v Matouši 5, obecně známé jako blahoslavenství nastiňuje sedm charakteristických rysů, které odlišují vůdce:

- Velcí vůdcové vykazují postoj pokory (v. 3). Pokud jsi jako vedoucí pokorný, ostatní poznají, že jsi ochotný se učit. Budeš natolik poddajný, aby ses ptal ostatních v organizaci, když nebudeš mít na něco odpověď. A také nezaměříš svou pozornost na své vlastní výsledky.
- Vedoucí dávají najevo upřímný zájem o druhého
- (v. 4). Ti, kdo vedou nějakou organizaci, si cení všech lidí ve skupině tím, že mají viditelný zájem o jejich osobní či rodinné záležitosti. Vůdce se upřímně zajímá o každého jednotlivce – prokazuje zájem a péči o druhé tím, že je povzbuzuje.
- Skutečný vedoucí má svou moc pod kontrolou. (v. 5). Spíš než v záchvatu zlosti odsoudit a pranýřovat jiné, laskavý vůdce svůj hněv drží na uzdě. Pro jeho

chování je typické sebeovládání, stálost a předvídatelnost. Hledá řešení problémů spíš než viníka.

- Vůdcové nehledají jen své blaho, ale to, co je správné a užitečné pro organizaci (v. 6). Usilují o prospěch organizace a ne o svůj vlastní; což nevylučuje, že vedoucí nemůže přijmout uznání za své úsilí. To však znamená, že by měl vždy obrátit pozornost na celou skupinu a na její členy.
- Kompetentní leader prokazuje milosrdenství všem lidem (v. 7). Když někdo z týmu selže, měla by mu být nabídnuta podpora a další průprava, aby se mohl stát opět přínosem.
- Schopný vedoucí se zaměří na cíl organizace (v. 8). Jsi odhodlán dělat to, co je nejlepší pro tým? Předáváš Kristovy hodnoty a inspiruješ oddaností Jemu své následovníky? Jsou tví spolupracovníci ochotni obětovat čas a energii k naplnění záměru organizace?
- Pozitivně naladěný vůdce vytváří prostředí pokoje (v. 9). Pokoj však neznamená nepřítomnost konfliktů, ale jejich úspěšné řešení. Pokud je tým proslulý svými boji, soupeřením, žárlivostí, revnivostí, rozbroji a štěpením, energií všech zúčastněných je plýtváno. Lidé pak nejsou schopni se soustředit na naplnění mise.

Biblické zásady vůdce-služebníka

Cíl 3. Shrnout biblické zásady vůdce-služebníka.

Jako následovníci Ježíše Krista usilujeme o jiný styl řízení, než jaký je běžný ve světě – snažíme se být vůdci-služebníci. Velcí vůdcové byli na prvním místě služebníci. Kristus řekl, že kdokoliv chce být velkým, musí sloužit. Přečti si, co řekl svým

učedníkům v Markovi 10, 42–45:

„Víte, že ti, kteří se zdají být vládci pohanů, panují nad nimi a jejich velcí nad nimi vykonávají svou svrchovanou moc. Avšak ne tak je tomu mezi vámi, ale kdo by se chtěl mezi vámi stát velkým, bude vaším služebníkem; a kdo by chtěl být mezi vámi první, bude otrokem všech. Vždyť ani Syn člověka nepřišel, aby si nechal posloužit, ale aby posloužil a dal svůj život jako výkupné za mnohé.“

Z biblické perspektivy není velikost člověka zjevná skrze moc, postavení či jméno. Místo toho je to vidět na službě Bohu a lidem. Vůdci-služebníci staví lidi před systémy, cíle a úkoly. Řídí se Kristovým příkladem. Ačkoliv se termíny *služebník* a *vůdcovství* zdají být pravým opakem, pokora a obět jsou cestou k důležitosti v Božím království. Opravdové duchovní vůdcovství znamená vést z pozice služby.

Vůdcovství službou není slabé, snadné a přirozené. Vůdci-služebníci mají vnitřní sílu, která v sobě má stopy charakternosti a pokory. Zdrojem jejich sebevědomí je spolehnutí se na Boží vedení a moc. Kráčí vírou. Poněvadž pečují o členy svého týmu, berou od nich podněty a sdílí s nimi i rozhodovací pravomoc. Odvážně a láskyplně vedou členy k zodpovědnosti. Inspirují, motivují a vedou členy k naplňování poslání organizace díky věrnosti, oddanosti, kázni a usilování o vysokou kvalitu.

Profil vůdce-služebníka

Vůdci-služebníci jsou těmi, kdo komunikují a naslouchají. Umožňují dvousměrnou komunikaci: naslouchání více než mluvení (Jakub 1, 19). Jsou připravení dát laskavou a zdvořilou odpověď komukoliv, kdo se zeptá (1. Petrova 3, 15). Svě zkušenosti jsou ochotni sdílet s odvahou a beze strachu.

Vůdci-služebníci se učí. Jsou odhodláni objevovat pravdu

Písma modlitbou (Skutky 2, 42). Takoví lídři, neustále syceni Božím slovem, nemají obavu uznat, že bez Krista nemohou nic. Obrací se s důvěrou na Boha, že naplní jejich potřeby. Vůdci-služebníci jsou kouči; používají pozitivní zpěvňování – povzbuzení, ocenění a odměnu. Velmi dobří koučové dělají vše pro to, aby podněcovali druhé v rozvoji jejich dovedností.

Vůdce-služebník je obětavý – je ochotný položit za Krista život. Úspěšní vůdcové vlévají své životy do životů druhých. Například apoštol Pavel považoval všechny věci za ztrátu v porovnání s výsadou následovat Krista. Ačkoliv se tato cena zdá příliš vysoká, udělat cokoliv pro Krista je jednoduše privilegiem. Vůdce-služebník přijímá zodpovědnost. Kdosi kdysi řekl, že způsob, jak rozpoznat případné vůdce, je sledovat ty jedince, kteří zvednou z podlahy smítko. Vůdce má velký smysl pro povinnost – udělá to, co by normální lidé neudělali.

Vůdce-služebník je vykazatelný. Dává druhým prostor s úctou nesouhlasit s tím, co dělá. Kromě toho existuje soulad mezi tím, co říká a co dělá. Nemá problém uznat svou chybu. Vůdce-služebník je ochoten platit cenu za osamělost. Často čelí samotě, odloučení a kritice v důsledku toho, že s ním ne všichni souhlasí nebo ho podporují. Vezměme si třeba Mojžíše: byl sám, když vedl Izrael skrze Rudé moře. Chválili ho jeden den a následující ho obviňovali.

Je jednoduché dávat ze sebe to nejlepší, když se všichni dívají a fandí ti. Nepřestávat jít, když je nouze o slova ocenění či povzbuzení, je těžké. Ale pamatuj: Bůh je s tebou a dívá se. Odměnu za vedení ne vždy dostaneš v tomto životě.

Portréty biblických vůdců

Cíl 4. Najít dobré a špatné vůdce zmiňované v Bibli.

Dobré příklady vůdcovství

- Abrahamovi záleželo na lidech. Prokázal pohostinnost cizincům (1. Mojžíšova 18). Snažně prosil Boha, aby ušetřil zlé město Sodomu. Našel odvahu žít zbožným způsobem, tak odlišným od okolních lidí a národů (1. Mojžíšova 12, 8; 13, 18). Vedoucí musí sebrat odvahu čelit tradici a dělat věci jinak, pokud staré způsoby už nejsou efektivní.
- Josef neusiloval o pomstu za minulé nespravedlnosti, promíjel dávné bolesti (1. Mojžíšova 50, 19–21). Obdivuhodný vůdce se nezabývá odplatou za osobní urážky. Víc se stará o to, co je nejlepší pro církev jako celek.
- Mojžíšův silný smysl pro spravedlnost se utkal s pokorou. Byl ochotný zasáhnout v cizím konfliktu (2. Mojžíšova 2, 11). Když pastýři vyhnali Jitrovu dcery, Mojžíš se za ně postavil. Neměl problém se dělit o moc. Přijmul návrh svého tchána Jitra a ustanovil skupinu sedmdesáti soudců, aby se podíleli na zodpovědnosti zastupovat lidi před Bohem (2. Mojžíšova 18). Mojžíš si byl tak jistý svým místem, že nežárlil na těchto sedmdesát starších. Vyrovnaný vedoucí se nemusí obávat rozdělit pravomoci. Dává členům týmu potřebnou autoritu zvládnout své úkoly a nezávidí jim jejich úspěch.
- Bóazovy skutky ukázaly na jeho milosrdné vůdcovství. Když se dozvídá, že Rút, chudá moábská cizinka, sbírala po sklizni popadané obilí z jeho polí, přikázal svým dělníkům, aby schválně upouštěli

nějaké obilí, aby o ni mohlo být postaráno (Ruth 2, 16). Tento skutek soucitu vedl k manželství mezi Bóazem a Rút. A z jejich linie nakonec vyšel Ježíš Kristus (Matouš 1, 16). Laskavé skutky vůdce přinesou organizaci nezměrný prospěch.

Špatné příklady vůdcovství

- Faraon v 2. Mojžíšově názorně ukazuje, že vedoucí potřebují být flexibilní. Odmyslíme-li jeho pohanství a pohrdání židovskými otroky v jeho zemi, jeho největší slabostí jako vůdce byla neochota se změnit. Navzdory radě svých poradců bylo zapotřebí deset ničivých ran, než se faraon pokořil natolik, aby dovolil hebrejským otrokům opustit Egypt (viz 2. Mojžíšova 8–11). Můžeme si z toho vzít ponaučení, že úspěšný vůdce musí být ochotný změnit svůj plán. Nemůže být tvrdohlavý a zatvrzelý natolik, aby měl obavy zkoušet nové přístupy a metody.
- Syn krále Šalamouna Rechabeám byl požádán, aby dal lidem daňovou úlevu (1. Královská 12). Jeho starší mu poradili zvolit laskavý přístup s připomínkou, že úkol vůdce je sloužit těm, kdo ho následují. Avšak jeho mladí přátelé navrhovali, aby zaujal neústupný postoj. Rechabeám se řídil radou stejně starých přátel a zachoval se k lidem nelítostně. To vyústilo v občanské nepokoje a rozdělení Izraelského království na dva státy. Lekce o vůdcovství, kterou můžeme vytěžit z tohoto příběhu, je nasnadě. Vedoucí by měli naslouchat moudrým radám a vyhnout se zbytečně tvrdému zacházení s lidmi.

Rozpoznání a rozvoj vůdčích vloh

Cíl 5. Navrhnout možnosti, jak rozvinout tvé vůdčí obdarování.

Každý má alespoň jeden vrozený dar

Bůh nám dal dary a povolání, kterým máme Jemu a tělu Kristovu sloužit. Vedoucí by měli pochopit účel svých darů. Boží vyzbrojení není k tomu, abys mohl mít úspěchy ve světě, ale spíš aby skrze tebe mohl Bůh vykonat velké věci. Každý z nás od Něj dostal aspoň jeden dar. Petr píše: „*Dary milosti, podle toho, jak je každý přijal, si služte navzájem jako dobří správci rozličné Boží milosti*“ (1. Petrova 4, 10) Pamatuj, že jsi pro to nic neudělal ani sis nezasloužil vlohy a obdarování – jen jsi je přijmul dle Božího záměru a milosti.

Odhalit tvé Bohem dané dary

Jak tedy zjistíš, jaká ti byla dána obdarování, povolání a speciální schopnosti? Tady je pár doporučení:

- **Za prvé:** polož si otázku, jaké jsou tvé záliby a co nemáš rád. Co děláš rád a co děláš dobře? Jaká práce ti připadá velmi těžká a nepříjemná? Mnohá z Božích obdarování se dají nejprve rozpoznat jako schopnosti, které děláš rád a vynikáš v nich.
- **Za druhé:** buď ochotný zkusit nové věci. Neomezuj Boha ve způsobu, jak si tě může použít, tím, že mu vymezíš podmínky, kde a jak mu budeš sloužit.
- **Za třetí:** zeptej se jiných zralých křesťanů, jak oni vidí, že Bůh pracuje ve tvém životě. Tvůj pastor, vedoucí biblických hodin nebo přítel mohou být schopni vidět silné stránky a schopnosti, když ty nemůžeš.
- **Za čtvrté:** pro co jsi zapálený? O čem nejčastěji

přemýšlíš? O čem rád mluvíš, když přijde řeč na službu Bohu? Když ti Bůh dává dar, vkládá do tvého nitra i nadšení ho používat. Kupříkladu pokud bys měl dar vyučování, budeš pravděpodobně chtít učit. Předávání informací a vědomostí jiným ti přináší velké uspokojení. Bůh si nepřeje, abys byl v Jeho službě nešťastný. Chce, aby tě těšilo to, co pro Něj děláš! David napsal v Žalmu 37, 4: „*Hledej blaho v Hospodinu, dá ti vše, oč požádá tvé srdce.*“ To, co si přeješ pro Pána dělat, je ve většině případů výborným vodítkem pro Jeho vůli ve tvém životě.

- **Za páté:** zapoj se do služby ve sboru a do evangelizační práce. Neváhej se službou do doby, kdy budeš přesně vědět, jaká jsou tvá obdarování. Někteří lidé nedělají nic, protože se nikdy do ničeho nepustí. Je mnohem lehčí řídit jedoucí než zaparkované auto. Vyzkoušej více věcí, abys poznal, co ti sedne. Později se můžeš rozhodnout a více zaměřit na konkrétní věci.
- **Za šesté:** Jakmile jsi jednou rozpoznal své obdarování či talent, vědomě se zaměř na jeho používání. Pokud ses pro to právě rozhodl, asi zažiješ obrovské uspokojení.
- **Za sedmé:** snaž se o zlepšení své služby tím, že budeš rozvíjet svá obdarování a dovednosti dalším vzděláváním. Můžeš to dělat tím, že budeš číst knihy, dívat se na video, chodit na hodiny nebo se učit od jiných, kteří mají stejný dar.

Novozákonní zmínky o obdarování od Boha

V Novém zákoně najdeme tři hlavní pasáže, které vyjmenovávají různé dary, které Bůh dává lidem. Přestože mohou být další dary, kterými nás obdaril, tyto výčty ukazují na dary a schopnosti nutné pro naplnění Božích záměrů a plánů.

- Římanům 12, 6–8
 1. *Proroctví* – vyhlášení Boží pravdy. Tento nadpřirozený dar uschopňuje určité věřící, aby dokázali přinést důležité vjemy z Božího srdce týkající se situací, potřeb, problémů a náročných úkolů. Proroctví musí souhlasit se zjevenou pravdou Božího psaného slova.
 2. *Služba* – naplnit potřeby druhých.
 3. *Vyučování* – účinně sdílet pravdu z Božího slova, z Bible.
 4. *Povzbuzení* – budovat druhé a podněcovat je, aby neustávali ve víře.
 5. *Dávání na potřeby jiných* – dávat, abychom pomohli potřebným.
 6. *Vůdcovství* – schopnost uplatňovat vliv a vést lidi.
 7. *Prokazování milosrdenství* – projevit slitování a poskytnout psychickou a duchovní pomoc lidem prožívajícím těžké období v životě.

- 1. Korintským 12, 27–31
 1. *Apoštolové* – lidé zapálení pro získávání druhých pro Krista a pro zakládání sborů mezi těmi, kteří neslyšeli vhodně prezentované evangelium. Jejich služba je často doprovázena zázraky.
 2. *Proroci* – lidé, kteří dostali nadpřirozenou schopnost vyhlášovat Boží pravdu. Ne vždy předpovídají budoucnost, ale přináší aktuální výroky z Božího srdce, které se týkají konkrétní situace, potřeby, problému nebo zápasu. Pravé prorocké slovo je vždy v souladu s odpovídající pravdou v psaném Božím Slově.
 3. *Učitelé* – lidé, kterým Bůh dal schopnost objasnit biblickou pravdu, aby ji mohli všichni pochopit.
 4. *Lidé s darem mocných činů* – jsou uschopněni ke

konání nadpřirozených znamení a zázraků, které potvrzují kázání evangelia.

5. *Lidé s dary uzdravování* – skrze ně Bůh působí nadpřirozená uzdravení druhých.
6. *Lidé schopní pomoci druhým* – vnímají břemeno, když jsou druzí v těžké situaci a podírají je tím, že pomáhají naplnit jejich potřeby.
7. *Lidé s darem vedení* – schopní organizovat a zařídít mnoho dílčích úkolů na Božím díle. To zahrnuje vedení lidí, finance a fyzický majetek.
8. *Lidé mluvící rozličnými jazyky* – používají svůj dar jazyků ve chvále, přímlově nebo ve sdílení přijatého slova (je-li vyloženo) Kristovu tělu.

- Efezským 4, 11–13

1. *Apoštolové* – viz definice výše.
2. *Proroci* – viz definice výše.
3. *Evangelisté* – povolání lidé, jež jsou obdařeni speciální schopností proklamovat spasení ztraceným a získávat je pro Krista.
4. *Pastoři* – lidé povolání a uschopnění vést církve, kázat Slovo a chránit Boží „stádo“.
5. *Učitelé* – viz definice výše.

Jak můžeš vidět, některé seznamy se překrývají. Ústřední myšlenkou této sekce je naléhavá potřeba hledat a zjistit, jak Bůh obdaroval tebe, abys mohl směle svůj dar používat. Když budeš sloužit s vědomím, jak tě Bůh stvořil, nebudeš se ani obávat vést jiné, ani nebudeš závidět druhým jejich pozice. Budeš-li fungovat v souladu s jinými, Bůh požehná tvé úsilí.

BIBLICKÉ VERŠE K ZAPAMATOVÁNÍ

Žalm 37, 4

Marek 10, 43–44

1. Petrova 3, 15

KONTROLNÍ TEST

Po prostudování této lekce si, prosím, pečlivě přečtete každou kontrolní otázku a zakroužkujte správnou odpověď. Každá otázka má pouze jednu správnou odpověď.

1. Nezbytným krokem číslo jedna na cestě stát se vedoucím v Kristově království je...
 - a) ctižádostivě dychtit po tom stát se vůdcem.
 - b) být věrným následovníkem Krista.
 - c) naučit se vůdčím dovednostem.

2. Nejčastější definicí vůdcovství je...
 - a) partnerství.
 - b) hierarchie.
 - c) vliv.

3. Schopný vůdce je ten, kdo...
 - a) řídí a rozkazuje ostatním.
 - b) se učí, jak mít vlastní moc a autoritu pod kontrolou.
 - c) je víc zaměřen na úspěch než na charakter.

4. Který z následujících výroků je nepravdivý?
 - a) Dobrý vedoucí nemá ve své organizaci žádné konflikty.
 - b) Opravdový vůdce se dělí o zásluhy s ostatními.
 - c) Vůdce-služebník prokazuje upřímný zájem o ostatní.

5. Ježíš řekl, že ti, kdo chtějí být vůdci, musí být na prvním místě...
- a) služebníci.
 - b) chytří.
 - c) musí umět zorganizovat sami sebe.
6. Biblický vůdce-služebník, který zakusil samotu, byl...
- a) faraón.
 - b) Jidáš Iškariotský.
 - c) Mojžíš.
7. Který popis z následujícího seznamu nepatří vůdci-služebníkovi?
- a) Kdo je otevřený se učit.
 - b) Tyran.
 - c) Ten, kdo komunikuje informace.
8. Faraonovo vedení názorně ukazuje na to, že vedoucí potřebují být...
- a) flexibilní.
 - b) pokorní.
 - c) pohostinní.
9. Dle Římanům 12 máme všichni...
- a) stejné dary a schopnosti.
 - b) schopnost učit.
 - c) různá obdarování.
10. Užitečné vodítko v určení tvého daru je vědět, co...
- a) rád děláš.
 - b) vyžaduje nejvíc úsilí.
 - c) za co tě ostatní nejvíc chválí.

ŘEŠENÍ

Poznámka: Pokud jsi odpověděl na otázky nesprávně, správné odpovědi najdeš v odpovídajícím Cíli lekce, na který odkazuje druhé číslo v závorce.

1. b (8.1)
2. c (8.1)
3. b (8.2)
4. a (8.2)
5. a (8.3)
6. c (8.3)
7. b (8.3)
8. a (8.4)
9. c (8.5)
10. a (8.5)

O AUTOROVI

Russ Langford je zapojen do služby v církvi ve Spojených státech více než 30 let jako pastor mládeže, druhý a první pastor. V současné době koordinuje elektronické výzkumné centrum a fakultní informační centrum na Global University (Online Research Center and Faculty Resource Center).